

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE ŠT. 111/14

V Luxembourg, 17. julija 2014

Sklepni predlogi generalnega pravobranilca v zadevi C-528/13
Geoffrey Léger proti Ministre des affaires sociales et de la santé in
Établissement français du sang

Po mnenju generalnega pravobranilca P. Mengozzija spolni odnos med moškima sam po sebi ne pomeni vedenja, ki bi upravičil trajno odklonitev dajanja krvi

Tako odklonitev je vendarle mogoče upravičiti glede na cilj varovanja javnega zdravja, če ne presega tistega, kar je potrebno

Zdravnik iz Établissement français du sang (EFS) je 29. aprila 2009 zavrnil dajanje krvi G. Légerja, ker je ta homoseksualec in ker francoska zakonodaja določa, da se moškimi, ki so imeli ali imajo spolne odnose z drugimi moškimi, trajno odkloni dajanje krvi. Ker je G. Léger to odločitev izpodbijal, tribunal administratif de Strasbourg Sodišče sprašuje, ali je taka trajna odklonitev združljiva z direktivo Unije.¹ V skladu s to direktivo se osebam, ki so zaradi svojega spolnega vedenja podvržene večjemu tveganju obolenja za hudimi nalezljivimi boleznimi, ki se lahko prenašajo s krvjo, trajno odkloni dajanje krvi.

V danes predstavljenih sklepnih predlogih generalni pravobranilec Paolo Mengozzi meni, da zgolj dejstvo, da je moški imel ali ima spolne odnose z drugim moškim, ni, v smislu direktive, „spolno vedenje“, na podlagi katerega bi temu moškemu lahko trajno odklonili dajanje krvi. Pri tem sklepanju se generalni pravobranilec sklicuje na splošni pomen izraza „spolno vedenje“ (ta namreč v direktivi ni opredeljen). P. Mengozzi meni, da vedenje označuje način, kako se oseba vede, torej njen način vedenja; spolno vedenje pa lahko zlasti opredeljujejo spolne navade in prakse zadevne osebe, povedano drugače, konkretne okoliščine, v katerih je potekal zadevni spolni odnos ali odnosi.

S tega gledišča dejstvo, da je moški imel ali ima spolne odnose z drugim moškim, ne pomeni vedenja v smislu te direktive. Francoska ureditev šteje to dejstvo bolj kot neizpodbitno domnevo podvrženosti večjemu tveganju, ne glede na okoliščine odnosov, njihovo pogostost ali uporabljene prakse. Na podlagi te domneve francosko pravo predvsem celotni moški homoseksualni in biseksualni populaciji odkloni dajanje krvi samo zato, ker so ti moški imeli ali imajo spolne odnose z drugimi moškimi. V Franciji je tako določeno merilo izraženo preveč široko in splošno, medtem ko pojem „spolnega vedenja“, ki ga uporablja zakonodajalec Unije, zahteva opredelitev natančnega obnašanja ali ravnanja, zaradi katerega je krvodajalec podvržen večjemu tveganju za okužbo.

Vendar Pogodba DEU določa, da države članice lahko obdržijo ali uvedejo strožje zaščitne ukrepe, kot so določeni v direktivi.² V zvezi s tem P. Mengozzi opozarja, da se svoboda držav članic konča, ko so ogroženi spoštovanje primarnega prava Unije ter zlasti temeljne pravice in svoboščine. Ker pa francoska zakonodaja s tem, da trajno odklanja dajanje krvi vseh moških, ki so imeli ali imajo spolne odnose z drugimi moškimi, uvaja očitno posredno diskriminacijo zaradi spola (moški) in spolne usmerjenosti (homoseksualni in biseksualni moški).

Generalni pravobranilec je preučil, ali je tako različno obravnavanje utemeljeno in sorazmerno. V zvezi s tem navaja, da francoska ureditev res uresničuje legitimni cilj, ker želi čim bolj zmanjšati

¹ Direktiva Komisije 2004/33/ES z dne 22. marca 2004 o izvajanju Direktive 2002/98/ES glede nekaterih tehničnih zahtev za kri in komponente krvi (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 8, str. 272).

² Člen 168(4)(a) PDEU.

tveganje za okužbo za prejemnike in tako prispevati k splošnemu cilju zagotavljanja visoke ravni varovanja javnega zdravja.

Vendar pa glede spoštovanja načela sorazmernosti P. Mengozzi meni, da čeprav se zdi francoska ureditev primerna za uresničitev zastavljenega cilja, bi lahko presegla tisto, kar je nujno za uresničitev tega cilja. Generalni pravobranilec meni, da bo moralo predložitveno sodišče torej preveriti, da epidemiološke razmere v Franciji temeljijo na zanesljivih, reprezentativnih in novih statističnih podatkih ter da ob sedanjih znanstvenih dognanjih ni mogoče določiti ukrepov karantene za odvzeto kri do izteka inkubacijske dobe,³ ne da bi se s tem transfuzijski verigi naložile pretirane zahteve. P. Mengozzi namreč navaja, da je inkubacijska doba najbolj kritično obdobje in so v tem obdobju prejemniki podvrženi največjemu tveganju. Če bi pred testiranjem odvzete krvi pustili, da poteče obdobje, v katerem virusa ni mogoče odkriti, bi se lahko znatno približali ničnemu tveganju.

Generalni pravobranilec tudi poudarja nedoslednost francoske zakonodaje: tako ne obstaja posebna kontraindikacija za žensko, katere partner naj bi bil imel spolne odnose z drugimi moškimi. Poleg tega je oseba, katere partner je seropozitiven, le predmet začasne štirimesečne kontraindikacije, medtem ko je v takem primeru podvrženost tveganju resnična. Nazadnje P. Mengozzi primerja primer moškega, ki je imel enkrat v življenju ali občasno zaščiteno homoseksualni odnos (takemu moškemu je dokončno odklonjeno dajanje krvi) in primer heteroseksualne osebe, ki ima redno nezaščitene spolne odnose (za tako osebo velja le začasna kontraindikacija).

Po mnenju P. Mengozzija bo moralo predložitveno sodišče tudi preveriti, ali ni mogoče popraviti vprašalnika za oceno kandidatov za dajanje krvi, tako da bi lahko zdravniško osebje med individualnim pogovorom ugotovilo, ali je spolno vedenje kandidatov „tvegano“ (sicer je taka ocena mogoča tudi za drugo populacijo), in tako zadovoljivo zaščitilo zdravje prejemnikov.

OBVESTILO: Sklepni predlogi generalnega pravobranilca za Sodišče niso zavezujoči. Naloga generalnih pravobranilcev je, da Sodišču popolnoma neodvisno predlagajo pravno rešitev zadeve, ki jo obravnavajo. Sodniki Sodišča zdaj začenjajo posvetovanje o zadevi. Sodba bo razglašena pozneje.

OBVESTILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

[Celotno besedilo](#) sklepa je objavljeno na spletni strani CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Posnetki predstavitve sklepnih predlogov so na voljo na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106

³ „Inkubacijska doba“ je obdobje, v katerem virusov HIV 1 in HIV 2 ni mogoče odkriti na presejalnih testih (to je od 12 dni za virus HIV 1 in 22 dni za virus HIV 2). Ker je najdaljši rok za shranjevanje krvi 45 dni, bi lahko bila 22-dnevna karantena krvi in testiranje te krvi po izteku tega obdobja objektivno rešitev, s katero bi bilo mogoče najbolje doseči cilj, ki si ga je zastavila Francija.